

Становище

върху дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен “доктор”

Автор на дисертационния труд: ИВАНКА СЛАВЧОВА САКАРЕВА, докторант по научното направление Общо и сравнително езиковедие - германски езици (английски език), професионално направление 2.1 Филология, област на висше образование 2. Хуманитарни науки в Катедрата по германистика и романистика при Филологическия факултет на ЮЗУ „Н. Рилски” – Благоевград.

Тема на дисертацията: Проблеми с еквивалентността при превода на правни термини от български на английски език (нотариални актове, пълномощни и декларации)

Член на научното жури: доц. д-р Борис Анатолиевич Наймушин, 2.1 Филология (теория и практика на превода – английски език)

Актуалност на дисертационния труд

Обект на изследването е преводът на правни термини в юридически документи от български на английски език в нотариални актове, пълномощни и декларации. Темата има интердисциплинарен характер и се намира на границата между теория на превода, сравнително езиковедие и правна теория.

Докторантът си поставя за цел да разгледа специфичните особености на правния жанр в контекста на нотариалните актове, пълномощни и декларации; да проучи приликите и разликите при превода на правни документи в двете различни правни системи; да анализира преведените версии на тези документи от български на английски и да предложи адекватни преводни еквиваленти.

Като основен резултат от изследването докторантът предлага глосар с най-често употребяваните термини, фрази, колокации и абривиатури, а също така посочва причините за трудностите, възникващи при превод на такава терминология, и дава практически насоки за тяхното преодоляване.

Настоящата проблематика е изключително актуална от гледна точка на съвременната преводаческа практика.

Запознатост с анализирания научен проблем, преглед на литературата и структура на дисертационния труд

Дисертационният труд е написан ясно и четивно и представлява интересно изследване на научната проблематика. Предложеният анализ на литературата,

както и структурирането и съдържанието на дисертацията несъмнено показват, че докторантът е добре запознат с изследваната материя.

Въпреки това имам усещането, че теоретичната част не е добре структурирана. В работа, посветена на юридическия превод, ми се струва излишно да се отделя толкова внимание на общата теория на превода (Найда, Нюмарк и т.н.). Освен това, подробното сравнение между англосаксонската и континенталната правни системи едва ли е толкова необходимо за целите на тази дисертация. Необходимите сравнения могат да се правят в рамките на анализа на примерите.

Дисертацията се състои от увод, основна част, заключения, четири приложения и библиография. Основната част съдържа две обособени глави с подразделени тематични глави. Общият обем на изследването е 156 страници, от които 6 страници библиография и 8 страници глосар, изведен в приложение и още 17 страници приложения на изследваните документи - нотариален акт, пълномощно и декларации.

Съответствие между цели и задачи и избраната методика на изследване

Изследването е извършено въз основа на корпус от 150 текста, като обемът в стандартни страници не е посочен. Корпусът се състои от нотариални актове, пълномощни и декларации, преведени от български на английски от студенти, специалност "Приложна лингвистика" и "Английска филология" в упражненията по специализиран превод. Разгледани са 273 думи, някои от които са включени в 17 съкращения, 38 колокации, 24 фрази и 4 подчинени изречения. Бих помолил автора да обясни защо смята за важно да подчертае, че някои думи са включени в **подчинени** изречение и какво значение има това за целите на анализа. Обяснението на автора за своя избор именно на този подход да се използват студентски преводи е, че „няма унифицирана и общоприета еквивалентна терминология по отношение на тези видове правни документ“.

Трябва да подчертая, че избраната методика да се търсят пай-подходящи преводни еквиваленти в студентски преводи поражда известни съмнения. Правната и чуждоезиковата компетенции на студентите не е на необходимо професионално ниво, в резултат на което авторът, обсъждайки предложените от тях варианти, просто предлага едно или друго свое решение, което се обявява за най-адекватно. Това е в съответствие със заявената от автора цел „*to suggest correct and accurate options for translation of terms in the studied texts, based on my practical experience over the years as a translator of written legal documents.*”

Такъв подход би бил разбираем ако работата имаше методически характер с цел да се предложат подходи и начини на преподаване на специализиран превод. Също така интересно как протичат заниманията, т.е. дали предварително се обсъждат възможните варианти за превод на даден термин, или студентите са оставени сами да се справят както могат, и след това преподавателят дава своя **правилен** вариант. Всъщност, подобно описание е важна част от едни такъв експеримент, и би трябвало да присъства в текста. Например, дали студентите са имали достъп до *database of documents in this field – originals and translations in both languages* (с. 6), както препоръчва самият автор.

По-удачно, струва ми се, би било да се разгледат именно реални преводи, направени от професионални преводачи, а също така да се потърси мнение на правен специалист, който е носител на английски език.

Въпроси към докторанта

Имам редица въпроси по текста на дисертацията и автореферата. Ще се огранича само с няколко.

1) Например, бих помолил автора да обясни смисъла на следното изречение: *The evaluation of translation is a process of problem solving by a translator on a lexical level.* (с. 22).

2) Бих искал да видя поне един пример за следното доста категорично твърдение: *Most of the translators (the majority of them certified ones) have been noticed to do word for word translations that immediately distorts the legal style of the text and sometimes leads to misunderstanding of the legal principles or the legal concepts.* (с.5)

Първо, откъде авторът има данни да такова категорично твърдение. Второ, тук се говори за *certified translators*, които в България няма. Има заклетни преводачи (*sworn translators*), което означава просто една административна процедура по документи. Мисля, че е редно тези понятия да не се объркват.

3) В автореферата има следното изречение: „**Осъзнавайки** важност за правната валидност на тези юридически документи както в България, така и в англоезична среда и сложността на процеса на превод на правен текст **породиха** интереса ми към проучване на правната терминология, използвана в тях“. (с. 3) Бих помолил автора да го коментира като лингвист, професионален преводач и редактор.

4) На стр. 5 авторът пише: *Moreover, while teaching specialized translation at the university and more precisely when dealing with legal English I have observed that the **legal terminology students look up in different sources and references does not completely correspond to the meaning of the terms used in the source text.*** Това означава ли, че според автора всички тези речници и електронни справочници са грешни и само в дисертацията ние най-после ще намерим единствено правилните и еквивалентни съответствия? Също така бих искал по-подробно да се обясни смисъла фразата „**legal terminology does not completely correspond to the meaning of the terms used in the source text**“.

Заклучение

Дисертационният труд на ИВАНКА СЛАВЧОВА САКАРЕВА показва добра теоретична и практическа подготовка на автора в областта на темата на

дисертацията. Направените забележки не намаляват стойността на изследването.

Въз основа на изложеното дотук смятам, че дисертационният труд на ИВАНКА СЛАВЧОВА САКАРЕВА напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и авторът заслужава да му бъде присъдена образователната и научна степен “доктор” по научното направление Общо и сравнително езикознание - германски езици (английски език), професионално направление 2.1 Филология, област на висше образование 2. Хуманитарни науки

17.08.2017 г.

доц. д-р Борис Наймушин
Департамент „Англицистика“
Нов български университет